

Mary Pos vertelt *door A. van Haagstraaten-Schach*

Het is nu al heel wat jaartjes geleden, dat een piep jong meisje, gewapend met een groote bouquet bij me binnenstapte. Ik was heel niet verbaasd, want vele jonge meisjes klopten bij me aan en vertelden van hun leven, vroegen om raad, of wilden dat ik een levenspuzzel voor hen uit zou rafelen. Het was mijn werk, lid zijnde van de Ned. vereeniging ter behartiging van de belangen van jonge meisjes.

Honderden zijn op deze manier in den loop der jaren langs mij heen gegaan. Het was dus niets ongewoons dat ze daar zat, maar het was wel ongewoon, dat ze mij den adem benam. Ze kwam niet om hulp te vragen — uitgesloten. Het was nieuw-jong Nederland dat in het fleurige zomerkleedje daar bij me zat. Redzaam, bijdehand, maar niet hinderlijk, kinderlijk openhartig, maar met sterk psychologische aanvoeling, vol levensdurf, vol humor met een rake kijk op het leven. Ze had destijds een autotje, chauffeerde zelf en verzorgde op deze wijze de belangen van het kantoor waar ze een plaats had gevonden. Nieuw jong Nederland had niets aan wijze waarschuwingen van: „wees toch voorzichtig! en praat niet met onbekenden!” Nieuw jong Nederland moest voor eigen onderhoud zorgen, aanpakken wat het krijgen kon, eigen weg banen, het was levenswijs en levensbereid en liep niet in tien sloten tegelijk.

Ik herinner me dat ik haar zeide: „wil je schrijfster worden, dan moet je reizen en indrukken opdoen”, maar daarbij dacht ik aan de onoverkomenlijke moeilijkheden, die zich voor ieder daarbij voordoen. Je moet een klein bedrijfskapitaal hebben, je moet durf hebben en van je af kunnen spreken, je moet je kunnen aanpassen, je talen beheerschen, wat je ziet en ontmoet altijd kunnen thuisbrengen en daartoe heeft men internationale ontwikkeling noodig.

Mary Pos heeft in haar leven al die moeilijkheden onder de knie gekregen en ik gevoel daarvoor grooten eerbied, want in haar geval zouden velen ze waarlijk niet hebben overwonnen. Mary Pos en ik zien elkander zoo te hooi

en te gras en als we elkaar zien dan pakt jong Nederland uit en zit oud Nederland gespannen te luisteren. Komt de volgende ontmoeting, dan zegt Oud Nederland: we waren daar en daar met je levensverhaal gebleven, hoe gaat het verder?

Er zijn menschen die jong Nederland niet zettten kunnen — geen egards voor den ouderdom, gebrek aan manieren”, zeggen ze, „gebrek aan bescheidenheid” —; maar ze vergeten dat het altijd een levenskunst geweest is om in je onderhoud te voorzien en meer dan ooit in een tijd als de onze waarin een schrikbarend te kort is aan werk en overal op de arbeidsmarkt de menschen zich verdringen. Ze konden niet wachten op kruiwagens of op brieven van aanbeveling, ze moesten zelf met de ellebogen zich een plaats veroveren, ze moesten van zich afspreken en de attentie op zich zelf vestigen. Ik heb gelegenheid te over gehad om Mary Pos te interviewen, maar om nog eens precies de puntjes op de i te zetten en mezelf een reis naar Scheveningen uit te sparen, schreef ik verschillende vragen op en verzocht haar die te willen beantwoorden. Ze schrijft me dat ze onlangs haar lieven vader heeft verloren hetgeen een groot verlies voor haar zelf en voor haar moeder is, een vader die zeldzaam was, zooals ze uitdrukt en heerlijk is heengegaan. Ik ben zoo schrijft ze, geloof ik alleen maar vertelster en begon daarmede toen ik me bewust kon uitdrukken. Mijn vriendinnetjes vroegen altijd om verhalen (en voor geen geld zou ik ze gezegd hebben, die alle zelf te bedenken en in het vertellen ervan misschien evenveel of nog meer te genieten dan zij in het aanhooren!) mijn opstellen op school kregen altijd de hoogste cijfers en ik weet nog best in welk een spanning ik verkeerde toen ik de drieste moed had gehad van de gegevens, die ons beschikbaar waren gesteld, af te wijken en zomaar uitsluitend mijn fantasie te laten gaan. Doch de onderwijzeres was er erg mee in haar schik en las als gewoonlijk het opstel weer voor, maar met nog een extra pluimpje voor het origineele gedeelte en het hoofd van de school zei

eens bemoedigend, toen hij onverwachts de klas binnenkwam en over mijn schouder zag wat ik bij een ander opstel had geschreven: Jij brengt het nog wel eens tot onderwijzeres! Het hoogste wat ik in zijn oogen zou kunnen bereiken, het summum!

Ik heb nog een klein boekje, waarin mijn eerste werkelijke verhaal staat, waarvan ik hoopte, dat het spoedig, dat wil zeggen vóór mijn twaalfde jaar uitgegeven zou kunnen worden! Mijn vaste ideaal was: schrijfster te worden en daardoor, en dat was mij hooge ernst, anderen ten zegen te mogen zijn. Ik weet wel, dat ik het één nooit van het andere scheidde.

Met twaalf jaar was ik van school af, voor mijn dertiende jaar had ik een baantje en elk lesuur heb ik eerst zelf moeten verdienen. Mijn slechts korten tijd geleden gestorven vader had in dienst van de evangelisatie-arbeid der Gereformeerde kerken een zeer gering inkomen en er was geen cent om een van de kinderen te laten doorleeren. Maar ik zag hoe moedig Vader zijn arbeid deed en met welke groote liefde en volkomen overgave. Ik zag ook met hoeveel zegen hij dien arbeid in de eenzame polders verrichtte, dat moeizame werk door weer en wind en zijn voorbeeld inspireerde me altijd opnieuw om zelf ook moedig voort te gaan. Want het viel niet mee den weg te vinden. Ik had toen ik een jaar of zestien was mijn eerste korte verhalen klaar en ook een jongmeisjesboek en tot wien me nu te wenden? Ik kende auteurs alleen maar van naam, niemand van hen persoonlijk. Ik nam daarom namen vermeld boven aan een tijdschrift en keek in het tel-boek na of ze daarin ook misschien voorkwamen. Dat leek me de beste methode om aan hun adres te komen. Me tot een uitgever wenden om hun adres leek me al te onbescheiden. Zoo kwam ik terecht bij Mevrouw Diepenhorst de Gaay Fortman want die woonde in Amsterdam en dat kostte me het minste reisgeld.

Ik weet me te herinneren, dat ik er op een Zaterdagmiddag zoomaar aanbelde, het boek onder m'n arm, zonder voorbericht, om weigering uit te sluiten zoo'n vreemd kind te ontvangen en hopend, dat het geluk met me was en Me-

vrouw zich thuis bevond.

Dat bleek waar te zijn. Ze keek me erg verwonderd aan, vroeg waarom of ik eigenlijk bij háár kwam, was heel vriendelijk en noemde me eenige namen van vrouwen tot wie ik me beter zou kunnen wenden. Ik wilde namelijk zoo graag mijn werk eerst kritisch laten beoordeelen, óf het werkelijk wel de moeite waard was er mede naar een uitgever te gaan.

Ik heb daarna een zeer aangenaam onderhoud gehad met mevrouw Westerbrink-Wirtz, waar ik nog altijd met dankbaarheid aan terug denk, maar heb ook ervaringen opgedaan, zóó diep teleurstellend en soms zoo verbitterend, dat ik mij daar maar niet al te veel meer in moet verdiepen en ook maar geen namen noemen zal, al zou je daartoe soms kunnen komen, wanneer je naar je gemoed te werk ging.

En zoo ben ik met de gedachte voor oogen: „volhard” langzamerhand dichter bij mijn doel gekomen. Een Chr. Weekblad, nam mijn eerste korte verhaal op en een plaatselijk blad had ook al eens iets dergelijks gedaan. Wat geven die eerste opnamen een vreugde en een voldoening, terwijl je latere publicaties van je geesteskinderen eigenlijk als een vanzelfsprekendheid gaat zien!

Nu Uw vraag over vrees, neen, die ken ik niet, en zeker niet wanneer ik een nieuw land ga „ontdekken”, je hebt óveral menschen, die vriendelijk zijn en je diensten willen bewijzen, dikwijls nog veel meer dan in je eigen land, juist omdat je een vreemde bent en op elk plekje ter wereld, hoe ver verwijderd ook, kan je even makkelijk bidden, dat heb ik vooral zoo in Rusland gevoeld, toen ik daar eenzaam in een hotelkamer lag met griep en 40 graden koorts en niemand die ik kende.

Zeeziekte heb ik als jong meisje eens één maal gehad, toen nooit meer.

Hoe ik mijn talen zoo gemakkelijk leerde? Wel, misschien wat aanleg, maar wat meer is een groot verlangen om te leeren en naar ik hoop een evengroot doorzettingsvermogen. Weinig lessen heb ik eigenlijk maar gehad, het meeste was zelfstudie. Nog altijd berust het bereiken van je doel op 99% transpiratie en 1% natuurlijke aanleg!

Nee, buitenlandsch geld heeft me nimmer moeilijkheden gegeven. Ik had ook meestal niet met nulletjes te rekenen en maar een bescheiden reiskas, want elke reis heb ik zelf betaald en eerst het geld er toe verdiend. Vroeger door mijn kantoorbanen en secretaresse-zijn, later door mijn artikelen en lezingen. Mijn reis van Indië naar Australië heb ik b.v. bekostigd uit mijn lezingen in Indië, maar die vielen me niet altijd gemakkelijk, want ik had door mijn nachtelijke zwerftochten een malaria-tropica opgedaan, die me dikwijls overviel juist als ik een lezing had. Het is me nog een raadsel hoe zoo'n avond dan nog slaagde, gloeiende, overvolle zalen en ik zelf soms door koorts bevangen. Afzeggen is zoo moeilijk, alles is dan voorbereid en de menschen komen dikwijls van heel ver. Bovendien lokte Australië en daarvoor was geld noodig!

Goede recommandaties heb ik zoo goed als nooit gehad. Vreemd, dat ik zoowel in mijn jeugd als later toen ik mijn zwerftochten begon en een geheel ander leven dan tevoren aanving, eigenlijk geheel alleen mijn weg heb moeten vinden.

Vragen is het moeilijkste wat er is en zoo heel dikwijls word je in je hoop op een beetje hulp teleurgesteld. Introducties heb ik slechts gehad voor mijn allerlaatste reizen en daarvoor voel ik me aan drie menschen werkelijk ver-

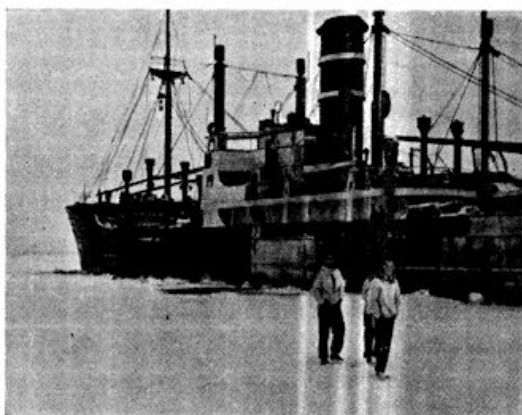
plicht en ook heel dankbaar, juist omdat ze het zoo geheel onbaatzuchtig deden en zoo hartelijk. Dat was oud-minister Gelissen, Excellentie Welter en nu wijlen Ir. de Kok van de Bataafsche.

Italië heeft inderdaad een groote plaats in mijn hart, doch ons Indië niet minder en U hebt nu gelezen hoe ik van Amerika ben gaan houden. Ik hoop, dat ik me met een Helen Keller en zoovele anderen langzamerhand wereldburgeres mag gaan voelen.

Mijn schrijfmachientje is mijn trouwste kameeraad, een portable, die me nooit verlaat en waarmede ik bijna elken dag mijn indrukken weergeef. Anders zou men de finesses vergeten bij de overstelpende indrukken die elke nieuwe reis geeft."

Dit is mijns inziens het groote geheim voor een reizend journaliste, elken dag je indrukken vastleggen. Anders wordt het een hopelooze chaos in je binnenste. Zoo God wil heeft Mary Pos nog een heel stuk leven voor zich. Ik hoop dat ze nooit de idealen, waarmede ze haar loopbaan begon, zal verliezen. Het leven zal er in de toekomst voor niemand gemakkelijker op worden. Moge ook zij trouw blijven aan het geloof van haar vader, dien ze zoo vereerde en weten dat geen mensch zich kan losmaken van den invloed van vrome ouders.

Met de Nederlandsche Roode Kruis Ambulance naar Finland (21 Maart-15 September 1940) door J. H. Kuijper

Wat waren wij verleden jaar om dezen tijd vol van de dappere Finnen en hun strijd in sneeuw en ijs tegen Rusland! En hoe blij en dankbaar waren wij, dat het Nederlandsche Roode Kruis, niettegenstaande het eigen leger gemobiliseerd was, toch besloot een Ambulance uit te zenden naar Finland.

De oorlog in eigen land met al de droeve gevolgen van dien hebben de herinnering aan de ambulance, die met zooveel enthousiasme uitging — althans bij mij persoonlijk — op den achtergrond gedrongen.